

Titel: Kapitel II.

Citation: "Kapitel II.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e26546.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Kapitel II.

Om Vidner.

Bestemmelserne i dette Kapitels §§ 129 —146 handle om Afgivelse af Vidnesbyrd i Straffesager for Retten, § 147 om Vidners

Forklaringer for Politimesteren. §§ 129—

146 falde i følgende Grupper: §§ 129— 131 om Vidnepligten og Undtagelserne fra den; 2) §§ 132—134 om den Ret, for hvilken Vidnesbyrddet skal afgives; 3) §§ 135 —138 om Indkaldelse af Vidner og Vidners Udeblivelse; 4) §§ 139—145 om Vidners Edfæstelse, Afhørelse samt deres Vægning ved at svare eller ved at aflægge Vidneeden; 5) § 146 om Godtgjørelse til Vidner.

§ 129 stadfæster den hos os og allevegne gjældende almindelige Regel om Vidnepligten. At hverken den Sigtede eller en privat Anklager går ind under denne Regel, følger af, at de ere Parter. Med Hensyn til dem henvises til dette Afsnits Kap. V. At derimod en Forurettet forfølger et Erstatningskrav i Forbindelse med en af det Offentlige forfulgt Straffesag, fritager ham ikke for Vidnepligten med Hensyn til denne, jfr. derimod § 206, 2det Stykke med Hensyn til Forklaringer, der afkræves ham særlig angående Erstatningskravet. Forudsætningen for Vidnepligten er, som § 110 udtaler, at der er Grund til at formode, at en Forbrydelse er begået, medens det ikke kan fordres, hvad der af og til i nyere Tid er gjort gjældende, at Undersøgelsen allerede er rettet mod en bestemt Person*). Ikke blot er der Trang til Vidnebeviset allerede ved Fastsættelsen af det objektive Retsbrud, men Opgaven for Straffesagen er netop at udfinde den Skyldige, og det er en Misforståelse at betegne det herpå rettede Vidnesbyrd som en Angivelse (den frivillig og uopfordret gjorte Meddelelse), jfr. herom Forhandlingerne på den femte tyske Juristforsamling 1864 S. 188 o. ff. Når den her vedtagne Sætning gik ud på, at Ingen kan tvinges til at aflægge Vidnesbyrd for under Rettens Forundersøgelse, vilde dette rigtignok indbefatte hin Fordring, hvis man var gået ud fra, at Rettens Forundersøgelse, således som dette

*) Anledningen hertil har været visse Spørgsmål om Vidnepligt i Pressesager (med Hensyn til anonyme Forfattere), Spørgsmål, der på Grund af Lov af 3die Januar 1851 § 3 ikke opstå hos os, og med Hensyn til hvilke det med Rette er bemærket, at Bresfens færegne Forhold må fyldestgøres ved færlige Forskrifter.

Udkasts Mening er, ikke kan sinde Sted, forend en bestemt Person kan sigtes. Det er imidlertid ganske klart af Forhandlingerne, at man ikke vilde opstille dette, men kun hævde dømmerens Ret til at prøve, om den i § 110 angivne uomtvistelige Betingelse for Vidnepligten foreligger, og at man med Hensyn til Udtrykket har havt en Forundersøgelse forøje, der kun var betinget heraf. jfr. herved Udkastets § 221.

Om Undtagelserne fra Vidnepligten handle §§ 130 og 131, idet der skjelnes imellem Tilfælde, hvor Vidnesbyrd ikke må afkræves, og andre, hvor Vidnesbyrd kan nægtes. En lignende Adskillelse har Flertallet af Straffeprocesslovene, men nogle, og til dem har det tyske Udkast sluttet sig, erkjende kun, også i de i § 130 Nr. 1 og 2 nævnte Tilfælde, en Ret til at veegre sig, ingen Udelukkelse. Da det imidlertid netop er for dens Skyld, der har betroet sig til de i § 130 ommeldte Personer, at Undtagelsen fra Vidnepligten fastsættes, er det åbenbart en Ret for ham, der er Tale om, og det er ikke tilstrækkeligt, at man, hvad der er det tyske Udkasts Hovedbetragtning, tor stole på, at de Personer, om hvem der er Tale, ville vide på rette Måde at bedømme, om der er tilstrækkelig Grund til ikke at benytte en Fritagelsesret. På den anden Side folæer det af det Anførte, at Undtagelsen i de Tilfælde, § 130 nævner, kun er betinget og bortfalder under de i Paragrafens 2 det Stykke 1ste Punktum nævnte Forudsætninger.

Udkastet har ikke optaget i § 130 det nu hos os gjældende (ubetingede) Forbud mod ægtefællers Vidnesbyrd i visse Straffesager. Dette Forbud, til Grund for hvilket ikke ligger et Hensyn til den Mgtefælle, der er Part, men til den, der opkræves som Vidne, og som ikke antages tilstrækkeligt beskyttet ved en Ret til at vægre sig, står i den evropæiske Ret som en Singularitet og driver sikkert Omhuen for ægtefællen, rigtignok på et meget begrænset Område, hvis Særegenhed yderligere er formindsket ved Straffelovens § 30 og Lov af 16de Februar 1866, udover de rette Grænser, se derimod Udkastets § 131 Nr. 2, jfr. Nr. 1. Hvad angår det i §130 under

Nr. 1 nævnte Tilfælde, forestår Udkastet, i Overensstemmelse med hvad der gennemgående findes i alle nyere Love, en Udvidelse af den nu i Henhold til D. L. 2. 5. 20 gjældende Regel derhen, at Undtagelsen skal

gjælde ikke blot det i egentligt Skriftemål, men også det præsten iøvrigt i hans Egenskab af Sjælesørger Betroede. Da de protestantiske Troessamfund i det Mindste faktisk ikke mere kjende det egentlige specielle Skriftemål, vilde Reglen i den Begrænsning, den nu har, kun være til Gavn for det katolske Troessamfund, på hvilket Reglen i ? 5. 20. oprindeligt ikke var eller kunde være beregnet. Selvfølgelig må Reglen efter Omstændighederne foranledige præsten til strax at såe konstateret, om Meddelelsen sker til ham som Sjælesørger, ligesom der både i dette og i de andre Tilfælde, hvor Undtagelsen kun gjælder, hvad der erfares af en bestemt Kilde, kan fordres Ed på, at Vedkommende ingen på anden Måde erhvervet Kundskab har om Forholdet. Da Dsemedet med den åbenbarelsespligt, som påhviler præsten, når derved Ulykke kan forekomme, i Reglen kan fyldestgøres uden at pålægge ham Vidnepligt, har Udkastet ligesålidt som andre Love optaget nogen Begrænsning af Undtagelsen med Hensyn hertil; hans Pligt i fådant Fald at gjøre fornøden Anmeldelse bersres naturligvis ikke af Reglen, sålidt som Forsvarerens Udelukkelse fra at vidne gjør Forandring i den ham som alle Borgere efter Straffelovens § 109 påhvillende Pligt. At Meddelelsen som sådan ikke skulde være nok til at forebygge Ulykke, kan neppe tænkes udenfor det Tilfælde, for hvilket Paragrafens 2 det Stykke i Slutningen hjemler en Undtagelse fra Reglen. Reglen i § 130 Nr. 2 er en Nødvendigbed, hvis Forsvarerens Hverv i Straffesagen ikke ganske skal lammes; den gjælder selvfølgelig både en valgt og en bestikket Forsvarer. Derimod har Udkastet ikke udstrakt Undtagelsen fra Vidnepligten i Straffesager til Meddelelser, der iøvrigt betroes Sagførere under Rådfærsel med dem som sådanne, en Regel, der heller ikke gjælder nu hos os, men som flere fremmede Love, f. Ex. den württembergste, have optaget, forsåvidt Meddelelsen er gjort af en Perfon, der ikke er vidnepligtig. Dersom man

gik så vidt at indrømme Undtagelse fra Vidnepligten i ethvert Tilfælde, hvor Vidnesbyrdets Aflæggelse vil gjøre Brud på et ved offentlige Institutioner anerkjendt Tillidsforhold, og altså f. Ex. også undtog læger med Hensyn til deres Patienters Hemmeligheder m. v., da vilde hin Undtagelse for Sagførere ligefrem være hjemlet derved. Men når man med Lovene i Almindelighed anser en så vidtstrakt Undtagelse for betænkelig, er der neppe tilstrækkelig Grund til at opstille en særlig Regel for Sagførere, om end deres Kalds Beskaffenhed stiller spørgsmålet noget ejendommeligt. Bestemmelsen under Nr. 3 hører til dem, som man måske neppe vilde opstille, når Reglerne skulde dannes uden noget Hensyn til den gjældende Ret, mm bør som grundet i denne sikkert bevares. Undtagelsen er her i Straffeprocessen undergiven en i Sagens Natur grundet, også nu anerkjendt Begrænsning. Hvad § 130 3die Stykke angår, er den Grundsætning, som den udtaler, allevegne anerkjendt; nogle Love gjøre imidlertid Undtagelsen til Regel, så« ledes at der fordres Bemyndigelse af vedkommende Foresætte for, at Embedsmanden kan vidne om Gmbedshemmeligheder, hvad der dog neppe kan billiges, se også det tyske Udkast § 44.

Hvad Fritagelserne for Vidnepligten angår, bemærkes med Hensyn til Udkastets Regler i § 131 følgende: At Fritagelse for at aflægge Vidnesbyrd må indrømmes den, der må antages ikke at kunne besvare et spørgsmål, uden at udsige Noget, som umiddelbart udsætter ham selv for Straf, er en nødvendig følge af den Grundsætning, at en Sigtet ikke kan tvinges til Udsagn mod sig selv. Om løsningen af den Vanskelighed, der faktisk kan være ved Afgjørelsen af, om denne Fritagelsesgrund er tilstede eller ikke, kan ingen anden Regel gives, end at Retten må prøve samtlige foreliggende Omstændigheder, jfr. Ordene „må antages" og Slutningen af Paragrafen, hvorved det ikke er udelukket, at Retten af denne Grund kan undlade at anvende Vidnetvang, selv om den Vægrende ikke med udtrykkelige Ord udtaler, at hans Vægning er grundet deri, at han

ellers vilde sigte sig selv, hvilket allerede vil være et Bevis imod ham. Tvivlsommere er det, om Fritagelsen bør udstrækkes til det Tilfælde, hvor Udsagnet vilde medføre „Beskjæmmelse" eller „ velfærdstruende Formuetab" for den Påggældende. Udkastet har dog troet her at burde følge det overvejende Flertal af Love, jfr. derimod det tyske Udkast § 45. I den Omstændighed, at Vidnetvungen begrænses således, som Udkastet foreflår i § 145, ligger Anerkendelsen af, at Vidnepligten ikke er en så absolut Pligt, at den skal gennemføres ved de yderste Midler, selv med Opofrelse af den uberettiget Vægrenedes hele Velfærd. Heraf synes Konsekvensen at være, at når det strax er givet, at Vidnesbyrd ikke kan aflægges uden Velfærds Spilde, bør Pligten ikke pålægges. Det bliver også i Re« sulsatet en Anomali, at Vægningøret indrømmes overalt, hvor det gjælder Straf, selv den ubetydeligste, og for et Forhold, der ikke er vanærende i Medborgeres Djne, men ikke hvor det gjælder et moralst lastværdigt og vancerende Forhold, fordi der ikke er Straf for det. Når Nr. 1 fremdeles fritager ikke blot, hvor det gjælder den Vægrenedes egen Ære eller Velfærd, men også hvor det gjælder de Personers Ære eller Velfærd, til hvem han står i et af de under Nr. 2 nævnte Forhold, står og falder denne Regel selvfølgelig med Reglen under Nr. 2, om hvilken følgende skal bemærkes.

Det overvejende Flertal navnlig af nyere europæiske Skræffeprocesslove indrømme ikke blot de i § 131 Nr. 2 nævnte Personer, men fremdeles også alle den Sigtedes Ascendenter og Descendenter, Søskende og lige så nær Besvogrede Ret til at undflå sig for Vidnesbyrd i Sagen mod ham. Den for Tiden om dette Punkt gjældende preussiske Lov, som endnu er Kriminalordningen af 1805, er af tyske Love den eneste, der ikke hjemler Fritagelse af denne Grund som Ret i Skræffesager; men med Hensyn hertil bemærker en erfaren Praktiker Tippelskirch, se Forhandlinger på den femte tyske Turistforsamling 1864 S. 83, at den preussiske Praxis i lang Tid ikke har anvendt Vidnetvang på de nævnte Personer, og det ikke først efter den nye Processes Indførelse,

men længe forinden, uagtet Kriminaloroningens Princip var naturligt efter den rene Inkvisitionsprocesses

Grundsætninger. Dette forklarer, at Motiverne til det tyske Udkast, der går endnu videre i Fritagelsen (Slægtstabs i Sideliniens 3die Grad), end ikke berøre, at der derved for Preussens Vedkommende vil ske en væsentlig Forandring i den gjældende Ret, men indskrænke sig til kortelig at motivere Udkastets Regel med den Bemærkning, at den har gjort Kredsen af de fritagne Personer så vid som mulig ifølge den Opfattelse, at det må foretrækkes at give Afkald på et Bevismiddel fremfor at udsætte en den Sigtede nærstående Person for den Fristelse at aflange falsk Ed til hans Gunst. Den ovenangivne almindelige Regel er ligefrem opstillet i den franske Lovgivning. Den skotske Straffeprocess anerkjender Fritagelsen i den Udstrækning, som Udkastet forestår. Kun den engelske Straffeprocess hjemler i det Mindste ikke udtrykkelig nogen Fritagelse for Andre end ægtefæller (for disses Vedkommende gjælder endog Udelukkelse som Regel), se Glaser: Das englisch-schottische Strasversahren 1850 S. 69. Den fvenste Lovgivning har det almindelige Princip, rigtignok med en Undtagelse, når Sagen måtte være af særdeles Vigtighed. I Norge indeholdt det i 1857 af Storthinget vedtagne Forstag Fritagelse for ægtefælle, Slægtninge i op- og nedstigende Linie og Søskende; men i de senere Bearbejdelser af Straffeprocessen indskrænkedes Fritagelsen som almindelig Regel til ægtefæller, medens Fritagelsen for Slægtninge i op- og nedstigende Linie indskrænkedes til mindre betydelige Sager, og for Søskende til Politisager. At bevare uforandret den hos os gjældende Ret, der med lidet betydende Undtagelser ikke i Straffesager anerkjender nogen Fritagelse for Vidnepligten for de heromhandlede Personer, vilde efter den givne Oversigt være at opretholde en Singularitet, hvortil der neppe kan anføres nogen tilstrækkelig Grund. spørgsmålet kan formentlig kun være, hvor vid Kredsen af de fritagne Personer skal gjøres. For at gå videre end Udkastets Forstag kunde anføres Hensynet til Straffelovens §§ 109 og 110. Thi må det end indrømmes, at man

ikke fra den Straffrihed, der her er hjemlet, kan slutte til en Forandring i den gjældende Ret, kunde det dog betragtes som en Anomali at anerkjende Fritagelse for Pligten at angive til øvrigheden påtænkte grove, Statens Eristents eller Menneskeliv truende Forbrydelser, selv om det under de givne Omstændigheder måtte være det eneste Middel til at forebygge Iværkfættelsen, og dog fastholde Vidnepligten. Selv om det imidlertid kunde ansees for i og for sig rigtigt at gå få vidt som mange fremmede Love — Noget, hvorom flere Medlemmer af Kommissionen ikke have kunnet overbevise sig —, må man dog finde Betænkelighed ved at gjøre et så stort Spring i Forhold til den gjældende Ret, på et Område, hvor en sådan Forandring neppe har Medhold i den hos os herskende almindelige Anskuelse. Man har derfor anset det for rigtigst at indskrænke Kredsen af Fritagne til Personer, der stå i få nært og inderligt Forhold til den Sigtede, som en Lovgivning, der overhovedet ikke vil optage en absolut, ved de yderste Tvangsmidler gennemført Vidnepligt, nødvendigvis synes at måtte anerkjende som Fritagelsesgrund. Til disse Forhold hører nu formentlig ikke blot Forholdet mellem Ægtefæller, men også Forholdet mellem Forældre og Børn (jfr. den skotske Lovgivning). Det gjælder om begge disse Forhold, at man meget vel kan tænke sig, forstå og moralsk billige, at de Pågjældende hellere ville underkaste sig Ivangen for modvillige Vidner end aflægge Vidnesbyrdet. Men i få Fald vilde det være en meget stor Hårdhed at sætte dem på denne prøve eller friske dem til Mened for at undgå den. At optage et Gradationssystem, som foreslået i Norge, synes urigtigt. Thi vo'.er end det Offentliges Interesse i at såe Vidnesbyrdet afgivet med Forbrydelsens størrelse, så boxer også i tilsvarende Grad Trykket af Vidnepligten for den pågjældende Person.

Den ved § 131 Nr. 3 hjemlede Fritagelse kan måske synes at gå videre, end Bestemmelsen i Lov af 3die Januar 1851 § 3. Det, som denne Bestemmelse nemlig fritager for, når den Pågjældende selv vil overtage Ansværet, eller en vis Frist er forløben, er Pligten „at meddele de Oplysnin-

ger, som måtte være fornødne, for at godtgjøre, at Ansværet påhviler en af de Foregående", altså Forpligtelsen til at fore fuldt Bevis for Forgængerens Ansvar. Men deraf, at den Pågjældende fritages for denne Bevisbyrde, følger i og for sig ikke, at han under de samme Betingelser også er fritagen for Pligten at lade sig fore som Vidne om Betingelserne for Forgængerens Ansvar, når man enten ikke ønsker at gjøre Brug af sin Ret til at holde sig til Gfterfølgeren, men netop ønsker at drage Forgængeren til Ansvar, eller man på Grund af Friskens Udløb ikke kan lade Ansværet gå over på den Efterfølgende i rækken. Ophøret af Retten til at forlange det Mere, fuldt Bevis, og af Retten til at lade Ansværet gå over på den Bevispligtige, hvis dette ikke præsteres, involverer i og for sig ikke Bortfald af Retten til det Mindre, Fyldestgørelse af Vidnepligten, og af Retten til at fremtvinge denne ved de sædvanlige Midler. Det må imidlertid vistnok siges, at Tanken i Lov af 3die Januar 1851 § 3, at udelukke Inkquisition efter den Ansvarlige, kræver, at den Efterfølgende i rækken ved at erklære sig beredt til at overtage Ansværet eller ved Friskens Udløb befries ikke blot for Bevisbyrden, men også for Vidnepligten angående Betingelserne for Forgjængerens Ansvar. Lovens Tanke udelukker, at Anklageren skal have Valg imellem at kræve Gstersølgeren til Ansvar og at afkræve ham Vidneforklaring, eller endog først kunne prøve at aftvinge ham en Vidneforklaring, og derefter, hvis det ikke forer til noget Resultat, drage ham til Ansvar som den Skyldige. Er denne Opfattelse rigtig, bør Bestemmelsen optages i Loven, allerede for at fjerne Tvivl, om ikke den i Lov af 3die Januar 1851 grundede Fritagelse for Vidnepligt måtte være bortfalden ved den nye Lov om Straffeprocessen, der har til Hensigt at være udtømmende.

Som følge af Bestemmelsen i § 131 2 det Stykke kan den Omstændighed, at den Fritagne har sundet sig i at afgive Forklaring under Forundersøgelsen, ikke betage ham Retten til at undstå sig under Hovedforhandlingen. Mundtlighedsprincippet, som behersker Hovedforhandlingen, kræver, at Vidnerne møde og

afgive Forklaring under denne for selve den dømmende Ret. I Nævningesager bør ingen Afstand fritage herfor; i andre Landsretssager giver § 132 derimod Afstandsbestemmelser svarende til dem, der ere optagne i det civile Udkast, og ligeledes med Hensyn til Underretssager. At Reglerne for disse sidste også gjælde med Hensyn til Afhørelse for Undersøgelsesdommeren, er allerede af den Grund naturligt, at Mundtlighedsprincipets Krav ikke gjør sig gjældende ved sådan Afhørelse. Med denne Paragraf bør jævnføres § 146 om Godtgjørelse til Vidner. Såvel Afstandsreglerne som andre Grunde, nemlig at Sagen endnu ikke er anhängig, at Vidnet ikke kan rejse, at dets Rejse til en fjern Net vil medføre Besvær og Udgifter, der ikke stå i Forhold til Udbyttet af afhørelse for denne, endelig at der i det Stadium, på hvilket Sagen befinder sig, ikke efter Procesreglerne finder afhørelse af Vidner Sted for den Ret, for hvilken Sagen er anhängig, jfr. §§ 256, 390, 414, 431, kunne medføre Nødvendigheden af afhørelse for en Ret, ved hvilken Sagen ej er anhängig, altså ifølge §§ 6 og 60 Undersøgelsesdommeren i den Retskreds, hvor Vidnet boer eller opholder sig. § 134 over« fører i den nye Proces et allerede i den gjældende Ret anerkjendt Princip.

Med Hensyn til Vidners Indkaldelse for Retten er Reglen, at den udgår fra Retten selv, se § 135, jfr. herved §§ 238 og 260 og hvad derom vil blive bemærket. Den Undtagelse fra Reglen i § 135, som § 136 hjemler, er grundet i Forholdets Natur, jfr. §§ 174 og 177. Reglerne om Virkningen af Udeblivelse i § 137 ere noget strengere end de tilsvarende i det civile Udkast, navnlig i den Retning, at der ikke behøves nogen Forelæggelse, inden umiddelbar Tvang til at møde anvendes, men stemme med, hvad fremmede Straffeprocesslove foreskrive, og hvad Skræffeprocessens Tarv ordentligvis kraver. Angående Besværing mod de i § 137, jfr. § 138 ommeldte Kjendelser henvises til § 409, jfr. § 418.

Med Hensyn til Gdsæstelse af Vidner udtaler § 139 den af Forholdet mellem Efterforskning og Forundersøgelse på den ene Side

og Hovedforhandlingen på den anden Side, jfr. navnlig § 230, følgende og nu almindelig anerkjendte Regel, at Vidneforklaringer udenfor Hovedforhandlingen ordentligvis ikke skulle beediges, men kun, når de undtagelsesvis udgjøre Led af Bevisførelsen for den dømmende Ret, fordi den Pågjældende ikke skal indkaldes for denne (jfr. herved også §§ 390, 414, 431), eller fordi det må bekrygtes, at han ikke kan blive indkaldt til Hovedforhandlingen. Under denne blive Vidnerne derimod altid at edsæste, sorsåvidt ikke nogen af de i Paragrafen angivne Undtagelser foreligger.

Til disse Undtagelser høre de Tilfælde, som § 140 ommelder. Da Reglen om Vidnets Gdfæstelse beror på den Antagelse, at Edfæstelsen særlig vil bevæge Vidnet til at udsige Sandheden, må den bortfalde i de Tilfælde, hvor denne Antagelse efter Erfaringens Vidnesbyrd ikke står til, og Udsagnets Troværdighed altså ikke derved kan forhøres. Når Paragrafen i Henhold til denne Betragtning og i væsentlig Overensstemmelse med de fleste Straffeprocesslove undtager fra Edfæstelse de i § 140 under Nr. 1—6 nævnte Personer, jfr. også med Hensyn til Nr. 1—3 og Nr. 6 det civile Udkast, skal det blot med Hensyn til Nr. 5 bemærkes, at der ved de Personer, hvis Vidnesbyrd på Grund af deres Stilling til Sagen skjønnes at være i særlig Grad upålideligt, navnlig tænkes på de i § 131 Nr. 2 nævnte Personer, når de ikke vægre sig ved at aflægge Vidnesbyrd. . Nogle Love udtale et ubetinget Forbud med Hensyn til disse Personer og overlade kun Retten Beføjelsen til at edfæste dem, når der er spørgsmål om en Gjerning, som er begået mod dem selv. Efter Tanken synes imidlertid den nu foreslåede Regel rigtigere, jfr. iøvrigt Motiverne til det tyske Udkast imod den Opfattelse, som undertiden forsvarer, at der ingen Grund er til ikke altid at edfæste de nævnte Personer, når de ikke benytte deres Vægringsret. Da Vægringen allerede kan være til Skade for den Sigtede, godtgjør Villigheden ikke, at der nu er overvejende Grund til at skjænke deres Forklaring Tiltro, og at ingen Mened er at befrygte. Erfaringen viser efter de nævnte Motivers Udtalelse netop tvertimod,

at det er i de sjældneske Tilfælde, at Domstolene se sig istand til at tillægge hine Personers Udsagn synderlig Vægt.

Af Gdfæstelsen under Hovedforhandlingen bør gå forud for afhørelsen, er en Regel, som ester det for den tilsvarende Bestemmelse i det civile Udkast Bemærkede ikke behøver særlig Forklaring. Denne Regel er også i den møderne Straffeprocess bleven mere og mere almindelig; kun den preussiske Lov har opretholdt den asfektoriske Vidneed; men det er nu forladt i det tyske Udkast, hvis Motiver særlig ansøre for den forud for afhørelsen gående Ed, at den virker mere indtrængende på Vidnet og frembyder den Fordel, strax at gjøre det kjendeligt for dømmere og nævninger, om Udsagnet er edeligt eller ej, og derved give dem Anledning til allerede ved Påhørelsen at overveje, om der trods manglende Beedigelse bør skjænkes et Udsagn Tiltro. Reglerne i § 140 Nr. 2, 4 og 5, hvis Anvendelighed ofte ikke kan prøves for afhørelsen, gjøre imidlertid en Lempelse nødvendig, som findes i de fleste Love samt i det tyske Udkast. Med Hensyn til Gdfæstelse udenfor Hovedhandlingen gjælde Grundene for den forudgående Ed langt mindre, ligesom der også her finder en Protokollation Sted (jfr. § 85), til hvilken den bagefter aflagte Ed kan knytte sig. Den Frihed til at vælge den ene eller anden Form for Eds aflæggelsen, som Udkastet hjemler for dette Tilfælde, er vistnok det Naturligste.

Udkastets Regler om Vidnets afhørelse i §§ 142—143 indeholde Intet, som trænger til særlig Forklaring. Reglen for, hvem der foretager afhørelsen, er ikke optaget på dette Sted, da det tildels afhænger af det Stadium, på hvilket Sagen befinder sig; herom henvises til §§ 238, 293—296. Af Forholdet mellem

Forundersøgelsen og Hovedforhandlingen følger den i § 144 givne Regel, at Konfrontationer ordentligvis kun bør finde Sted ved den sidstnævnte.

§ 145 hjemler i Overensstemmelse med det civile Udkast en alvorlig, men dog begrænset Vidnetvang. At der må være en Begrænsning, tilsiges ikke blot af Forholdets Natur — Tvangen bør fornuftigvis ikke kunne gå så vidt som Straffen henholdsvis efter

Skraffelovens § 110 og § 225 —, men er også den overvejende almindelige Regel; når enkelte Love synes at hjemle en i Tid ubegrænset Vidnetvang, tor det antages, at der dog i Virkeligheden aldrig bliver spørgsmål om at gå til det Iderste, jfr. Tippellskirch i Forhandlinger på den femte tyske Juristsorsamling 1864 S. 90 ff. Når det derfor på denne Forsamling blev vedtaget 1), at Vidnetvängen bør være begrænset, og 2), at den ikke bør overstige en møderat Pengebøde eller Frihedsunddragelse, blev det udtrykkelig udtalt, at der herved ikke udtaltes noget nyt Princip, men at det skete for at bidrage til, at et almindeligt anerkjendt Princip kunde komme til Gyldighed også der, hvor det undtagelsesvis endnu ikke er udtalt. Højere end 6 Måneder, der i Udkastet opstilles som Marimum, går ingen af de nyere Love; de fleste gå end ikke få højt, jfr. dog nu det tyske Udkast § 61. Når dette foreskriver en lavere Gramse (6 Uger) for Politiforseelser, er Tanken heri viftnok meget berettiget, men en særegen Regel på Grund af det Fakultative ved Tvängen efter § 145 neppe nødvendig. At Tvängen ophører, når Vidnet bekvemmer sig til at svare eller førelse frafaldes, er naturligt, netop fordi her er spørgsmål om Tvangsmidler, ikke om Straf for Opsætsigheden, et Synspunkt, fra hvilket endel Love have anordnet Vidnetvängen. Tilføjelsen , uafbrudt" eller , sammenlagt" er af Vigtighed med Hensyn til de to Stadier i Sagen, forend og efterat Anklagen er rejst. Reglen i § 146 om Godtgørelsen til Vidner beror selvfølgelig tildels på et skjøn. Den forskjel, der er mellem denne Regel og det civile Udkast, formenes ikke at være unaturlig efter Forholdenes Forfkjøllighed.

Hvad endelig § 147 angår, er det i Overensstemmelse med Udkastets Tanke, at Politimesteren skal være i Stand til såvidt muligt selvstændig at efterforske Forbrydelser, at der er tillagt ham Ret til at kræve møde for sig af vidnepligtige Personer og ubeediget Forklaring af dem, naturligvis kun ved Forbrydelser, som ere Gjenstand for offentlig Forfølgning, og således at Ingen er Pligtig til af den Grund at begive sig ud af den Politi-

kreds, i hvilken han boer eller opholder sig. Efterkommes ikke denne mødepligt, må dette medføre en Strafvirkning, der imidlertid bør være meget møderat, og med Hensyn til hvilken der efter den almindelige Regel i § 236 er Adgang til Prsvelse ved Domstolen. Derimod bør hverken Tvangsafhentelse af den Udeblevne kunne foranstaltes af disse Myndigheder, og endnu mindre kan der hjemles dem noget Tvangsmiddel mod den, der vægrer sig ved at afgive Forklaring. Disse Tvangsmidler bør udelukkende være forbeholdte Retten, jfr. herved § 221.